

ΚΕΛΥΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟ ΧΕΡΣΑΙΟ ΣΑΛΙΓΚΑΡΙ
Albinaria**ΜΕΤΤΟΥΡΗΣ ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ¹, ΓΚΙΩΚΑΣ ΣΙΝΟΣ²**

Τα χερσαία σαλιγκάρια εμφανίζουν μεγάλη ποικιλομορφία κελυφικών χαρακτήρων, η οποία συχνά αποδίδεται σε προσαρμοστικές διαφοροποιήσεις. Ένας τέτοιος χαρακτήρας είναι οι ραβδώσεις του κελύφους, δηλαδή εγκάρσιες κάθετες προεξοχές των οποίων το μέγεθος και η πυκνότητα ποικίλλει τόσο από είδος σε είδος, όσο και σε διαφορετικούς πληθυσμούς του ίδιου είδους. Στα σαλιγκάρια οι κυριότερες περιβαλλοντικές πιέσεις είναι η ξηρασία και οι υψηλές θερμοκρασίες που μπορούν να οδηγήσουν σε αφυδάτωση, κυρίως κατά τους μήνες της θερινής διάπαυσης (διαθέρισης). Έτσι η μελέτη των κελυφικών προσαρμογών σε σχέση κυρίως με περιβαλλοντικούς παράγοντες (ένταση φωτός, θερμοκρασία) που μπορούν να προκαλέσουν απώλεια νερού κρίνεται σκόπιμη ώστε να προσδιοριστεί η συνεισφορά τους στην ικανότητα των ατόμων να μειώσουν τις επιπτώσεις των δυσμενών περιβαλλοντικών συνθηκών. Είναι όμως χρήσιμο να μελετηθεί και ο ρόλος των κελυφικών χαρακτήρων και σε σχέση με άλλους παράγοντες, όπως η μηχανική καταπόνηση, ώστε να μπορεί να γίνει καλύτερη εκτίμηση των πλεονεκτημάτων που ενδεχομένως προσφέρουν οι διαφορετικοί συνδυασμοί τους στα άτομα που τους φέρουν. Χρησιμοποιήθηκαν άτομα από 59 πληθυσμούς 27 αντιπροσωπευτικών, φυλογενετικά και γεωγραφικά, ειδών του χερσαίου πνευμονοφόρου σαλιγκαριού *Albinaria*. Οι πληθυσμοί αυτοί εμφανίζουν ποικιλομορφία ως προς την παρουσία ή μη των κελυφικών ραβδώσεων καθώς και ως προς την ένταση με την οποία αυτές παρουσιάζονται. Σε αυτούς τους πληθυσμούς μελετήθηκε μια σειρά από παραμέτρους: ανάκλαση φωτός, κατακράτηση και ρυθμός απώλειας υγρασίας, εσωτερική αύξηση της θερμοκρασίας, αντοχή στη μηχανική καταπόνηση. Για τη διερεύνηση της αλληλεπίδρασης κελύφους-περιβάλλοντος τα παραπάνω αποτελέσματα συσχετίστηκαν με την παρουσία των ραβδώσεων, την πυκνότητα και την έντασή τους, τη συνολική μορφομετρία του κελύφους, καθώς και με τη γεωγραφική κατανομή, στοιχεία οικολογίας, και τις φυλογενετικές σχέσεις των πληθυσμών που μελετήθηκαν.

¹ Προπτυχιακός φοιτητής, Πανεπιστήμιο Πάτρας, Τμήμα Βιολογίας, Τομέας Βιολογίας Ζώων, 26500, Πάτρα, e-mail: bio2567@upnet.gr

² Λέκτορας, Πανεπιστήμιο Πάτρας, Τμήμα Βιολογίας, Τομέας Βιολογίας Ζώων, 26500, Πάτρα, e-mail: sinosq@upatras.gr